

Г Р О М А Д С Ь К А С П І Л К А

- «Малі ГЕС, як основа збалансованого розвитку нетрадиційної та відновлювальної енергетики Карпатського регіону Західної України»
- (концептуальний погляд Асоціації «Гідроенергетика України»)
- Доповідач:
- Карамушка Олександр Михайлович,
- віце-президент Громадської спілки
- «Асоціація «Гідроенергетика України»

- На 1 листопада 2019р. до складу Асоціації входять:
- - 22 колективних члена – колективи підприємств гідроенергетичної галузі, проектних та наукових інститутів, заводів, які виробляють обладнання для гідроелектростанцій;
- - 30 індивідуальних членів – громадян України, які підпримують цілі та задачі Асоціації.

- Одна з основних статутних місій нашої
- Асоціації: сприяння розвитку гідроенергетики України, підвищення її безпеки, ефективності та надійності.

- 15 жовтня 2019р., за ініціативи Міністра енергетики та захисту довкілля України Олексія Оржеля, створено робочу групу з опрацювання перспектив розвитку відновлювальної енергетики в Україні.
- Таким чином, здається, в Україні започатковано новий етап розвитку цієї галузі.

- Безсумнівно, прихід до влади в Україні нових людей і створення нового Міністерства енергетики та захисту довкілля України, яке має об'єднати, за словами Міністра, зусилля з системного і збалансованого розвитку відновлювальної і нетрадиційної енергетики та збереження довкілля з метою забезпечення достойних умов життя для кожного українця, змушує нас також переглянути, деякі підходи до розвитку гідроенергетичної галузі, у тому числі мала гідроенергетика, про яку сьогодні йде мова.

- Про наші пропозиції трохи згодом,
- а поки що подивимось яким потенціалом володіє сьогодні, галузь, та якими темпами вона розвивається за останні 15 років

- У травні 2005р., а саме тоді наша Асоціація ініціювала створення першої міжвідомчої групи, яка виконала ретельний аналіз стану малої гідроенергетики та розробила пакет заходів, стимулюючих подальших розвиток галузі, підкріплений у 2006-2007 р.р. розробками наших європейських партнерів з нідерландської фірми КЕМА, в Україні працювало 65 малих ГЕС загальною потужністю біля 70 МВт.

Індикативні показники встановленої потужності та обсягу виробництва електроенергії малих ГЕС

- Національний план дій з відновлюваної енергетики до 2020 року
- (затверджено Розпорядженням КМ України № 902-р від 1 жовтня 2014 р.)

Найменування завдання	Найменування показника	Значення показника					
		усього	за роками				
			2016	2017	2018	2019	2020
Використання енергії малих річок	встановлена потужність/виробництво (МВт/тис. т.н.е.)	<u>150</u> 29,23	<u>107</u> 20,64	<u>117</u> 22,35	<u>127</u> 24,5	<u>138</u> 26,65	<u>150</u> 29,23

- Проект Національного плану дій з відновлюваної енергетики до 2035 року

Вид ВДЕ	2015 рік		2020 рік		2025 рік		2030 рік		2035 рік	
	МВт	тис. т.н.е.	МВт	тис. т.н.е.	МВт	тис. т.н.е.	МВт	тис. т.н.е.	МВт	тис. т.н.е.
Малі ГЕС (до 10 МВт)	83	18,5	150	29,23	200	38,7	250	48,15	300	60,2

- Такі плани були встановленні 2014р.
- На сьогодні ж (листопад 2019р.), за аналітичними даними Асоціації «Гідроенергетика України» в Україні працює 154 МГЕС, потужність яких становить трохи більше за 100 МВт, тоді як загальний
- технічний гідроенергетичний потенціал малих річок України оцінюється у 375 МВт

- Тобто, ми маємо освоєння технічного потенціалу малих річок України всього на рівні 26,7% (100 МВт до 375 МВт), а виконання показників, визначених «Національним планом дій», на рівні 66,7 (100 МВт до 150 МВт).
- Такі наші справи...

- А що ж, для порівняння, робиться у світі, як виглядає світова мала гідроенергетика:
- - у 148 країнах світу працюють малі ГЕС загальною потужністю 79 ГВт;
- - загальновідомий світовий потенціал – 217 ГВт;
- - 36,5% цього потенціалу було освоєно на кінець 2018 року.

- На 86% реалізовано потенціал малих річок Північної Америки (7,84 з 9 ГВт) , на 95% - Північної Європи (3,64 з 3,84 ГВт) та 85% - Західної Європи (5,8 з 6,64 ГВт).
- Але безсумнівним лідером в галузі малої гідроенергетики є Китай:
- - на сьогодні в цій країні працює більше 80 тисяч малих ГЕС загальною потужністю понад 35 ГВт, тобто майже 50% загальносвітової потужності.

Але повернемося до наших реалій:
аналіз гідроенергетичного потенціалу та планових і фактичних показників сучасного стану малої гідроенергетики в Україні підтверджують суттєве відставання від стратегічних завдань держави, обумовлених насамперед нормами і вимогами Європейського Союзу, а це не менше 15% генерації з відновлювальних джерел енергії у загальнодержавному балансі виробництва електроенергії проти наших сьогоднішніх 9% (де 6% - це велика і мала гідроенергетика та 3% - інша відновлювальна енергетика).

І, якщо інші види відновлювальної енергетики розвиваються просто шаленими темпами – тільки за у 2017-2018 роках було введено 1007,6 МВт нових потужностей сонячних та вітрових електростанцій, при загальній потужності генерації у 2117 МВт, то мала гідроенергетика за 2005-2019р.р. збільшила потужність тільки з 70 до 100 МВт (42,9%).

На наш погляд, такі аналітичні підсумки показують необхідність проведення кардинальної зміни державної політики у підходах до розвитку малої гідроенергетики України.

Асоціація «Гідроенергетика України» вважає, що процес подальшого розвитку малої гідроенергетики в Україні повинен розглядатися, перш за все, як основа збалансованого розвитку нетрадиційної та відновлювальної енергетики з урахуванням нової регіональної політики держави та з метою соціально-економічного розвитку тих регіонів, в яких зосереджений основний гідроенергетичний потенціал малих річок.

А це передбачає подальшу співпрацю гідроенергетиків з державними органами влади, потенційними інвесторами, екологами, населенням регіонів та іншими учасниками цього процесу.

- Основу цієї політики має складати:
- - розробка побасейнових «Схем водогосподарського і енергетичного використання малих річок, виходячи з екологічних критеріїв»;
- - корегування цих схем з точки зору наявності заборонених законодавством місць будівництва таких об'єктів;
- - затвердження скорегованих «Схем...» на рівні обласних рад, які на законодавчому рівні відповідають за соціально-економічний розвиток регіону в цілому, та розвиток малої гідроенергетики зокрема.

- - розробка техніко-економічних обґрунтувань будівництва МГЕС згідно затверджених «Схем...»;
- - опрацювання питань будівництва кожної окремої МГЕС з територіальними громадами;
- - проведення тендерів на будівництво об'єктів, погоджених з громадами;
- - реалізація проектів на умовах, розробленими обласними державними адміністраціями.

Саме таким шляхом йде останні десять років Грузія. При тому, що в цій країні відсутні поняття великих і малих гідроелектростанцій й «зеленого» тарифу, а вартість 1 кВт електроенергії, що виробляється на ГЕС, дорівнює всього 6 євроцентам, за темпами зростання потужності гідроенергетики на сьогодні Грузія є однією з провідних країн світу. А електрична енергія, вироблена грузинськими ГЕС, йде на експорт і ця вартостна складова бюджету країни є вельми суттєвою.

.

Все це стало можливим завдяки розумній і послідовній політиці держави у питаннях організації процесу розвитку гідроенергетики. Це позитивний світовий досвід, який нам потрібно використовувати.

Розуміючи це, в останні два роки ми приділили увагу саме вирішенню організаційних питань. На сьогодні, Асоціацією підписані Меморандуми про співробітництво з рядом обласних державних адміністрацій, у тому числі і й з Львівською ОДА.

У рамках виконання цих домовленостей про співробітництво ми провели перемовини зі Світовим банком, нашим давнім партнером по проекту реконструкції і реабілітації ГЕС та ГАЕС України, який пішов нам на зустріч та допоміг для початку провести роботи зі створення «Схем...» для Львівської та Харківської областей.

Таким чином, на цьому, наголошую, першому етапі великої роботи у Львівській області визначено 135 потенційних створів розташування малих ГЕС загальною встановленою потужністю 137 МВт. Такий технічний потенціал визначений у малих річок, які розташовані у Львівській області. Наразі потрібно визначитись з позицією Львівської ОДА і продовжити роботу у відповідності з означеним вище сценарієм.

Ну і, на останок, декілька прикладів сучасних малих ГЕС збудованих і відроджених членами нашої Асоціації у 2005-2018р.р.

Звенігородська МГЕС

Лоташівська МГЕС

Явірська МГЕС

Яблуницька МГЕС

Гальжбієвська МГЕС

Гальжбієвська МГЕС

Чорторійська МГЕС

Чорторійська МГЕС

Золотолипська МГЕС

Золотоліпська МГЕС

Рудня-Городищенська МГЕС

Рудня-Городищенська МГЕС

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!